

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - experimental research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของการบำบัดทางกายภาพ โดยใช้รูปแบบการบำบัดทางกายภาพที่มุ่งความต้องการกับรูปแบบการบำบัดทางกายภาพที่มุ่งปัญหา ในโรงพยาบาลจิตเวช

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 กลุ่มคือ

1. พยาบาลระดับวิชาชีพ และระดับเทคนิคที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย โรงพยาบาลจิตเวช กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
2. ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาพยาบาลในหอผู้ป่วยจิตเวชทั่วไป ระหว่างวันที่ 1 เดือน มกราคม 2539 ถึงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2539 พยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยจะบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความเจ็บป่วยของผู้ป่วยเหล่านี้จะถูกบันทึกลงในเอกสารบันทึกทางการพยาบาลประจำตัวผู้ป่วยแต่ละคน โดยพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคในกลุ่มที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือพยาบาลระดับวิชาชีพ และระดับเทคนิคที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยโดยตรง
  2. มีหน้าที่รับผิดชอบบันทึกทางการพยาบาลในแฟ้มประวัติของผู้ป่วยเป็นประจำ
  3. ยินดีและเต็มใจให้ความร่วมมือในการวิจัย
- มีจำนวน 28 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีเลือกดังนี้
1. เลือกเฉพาะหอผู้ป่วยจิตเวชทั่วไป จากแผนกหญิงและแผนกชายซึ่งมีจำนวนแผนกละ 7 หอผู้ป่วย เหตุผลที่เลือกเฉพาะหอผู้ป่วยจิตเวชทั่วไปเนื่องจาก โครงสร้าง การบริหารงานภายในหอผู้ป่วยคล้ายคลึงกัน และรับผู้ป่วยในช่วงอายุ 25 - 59 ปีเหมือนกัน

2. ผู้วิจัยได้สำรวจและสอบถามความเต็มใจ และยินดีเข้าร่วมในการทดลองจากพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลในทีมทั้ง 14 หอผู้ป่วย ได้หอผู้ป่วยที่มีลักษณะดังกล่าวจำนวน 4 หอผู้ป่วยดังนี้

แผนกชาย ได้แก่ หอผู้ป่วยราชสาทิส หอผู้ป่วยราชพฤกษ์ 2

แผนกหญิง ได้แก่ หอผู้ป่วยลดาวัลย์ หอผู้ป่วยบานบุรี

3. แบ่งกลุ่มทดลองออกเป็น 2 กลุ่มด้วยวิธีการสุ่มแบบง่ายโดยการจับสลากคือ

กลุ่มที่ 1	แผนกชาย	1. หอผู้ป่วยราชสาทิส
		2. หอผู้ป่วยราชพฤกษ์ 2
กลุ่มที่ 2	แผนกหญิง	1. หอผู้ป่วยลดาวัลย์
		2. หอผู้ป่วยบานบุรี

ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแผนกและหอผู้ป่วย

แผนก	หอผู้ป่วย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	ราชสาทิส	7	25
	ราชพฤกษ์ 2	7	25
หญิง	ลดาวัลย์	7	25
	บานบุรี	7	25
	รวม	28	100

2. ผู้ป่วยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยจิตเวชทั่วไปที่รับการรักษาพยาบาลในหอผู้ป่วยราชสาทิส ราชพฤกษ์ 2 ลดาวัลย์ และบานบุรี ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างถูกบันทึกลงในรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ที่มุ่งความต้องการจำนวน 62 ชุด กับรูปแบบการบันทึกที่มุ่งปัญหา จำนวน 67 ชุด บันทึกที่เลือกใช้เป็นแหล่งวิเคราะห์ข้อมูลมีลักษณะดังนี้

2.1 บันทึกทางการแพทย์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 2 รูปแบบ แต่ละรูปแบบ ประกอบไปด้วย 4 แบบฟอร์ม ได้แก่ แบบฟอร์มการประเมินภาวะสุขภาพ แบบฟอร์มบันทึกแผนการพยาบาล แบบฟอร์มบันทึกความก้าวหน้า และแบบฟอร์มสรุปการจำหน่าย

2.2 เป็นบันทึกทางการแพทย์พยาบาลสำหรับผู้ป่วยในหอผู้ป่วยทุกคนที่ใช้ในช่วงของการดำเนินการทดลอง 2 ช่วงดังกล่าวมาแล้ว

2.3 เป็นบันทึกทางการแพทย์พยาบาลของผู้ป่วยที่รับเข้าไว้รักษาในโรงพยาบาลอย่างน้อยมากกว่า 24 ชั่วโมงขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภทคือ

- ก. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง
- ข. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง มี 3 ชุดคือ

1. แบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาล ประกอบด้วย แบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาล 2 รูปแบบคือรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่มุ่งความต้องการ กับรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่มุ่งปัญหา

2. แบบวัดความรู้เรื่อง “การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยจิตเวช”

3. คู่มือการอบรมเรื่อง “การบันทึกทางการแพทย์พยาบาลในโรงพยาบาลจิตเวช”

ประกอบด้วย

3.1 เอกสารประกอบโครงการอบรม

3.2 สถานการณ์จำลองเกี่ยวกับผู้ป่วยในการฝึกปฏิบัติการใช้แบบบันทึก

3.3 แบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ข. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 4 ชุดคือ

1. แบบตรวจสอบความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึก

2. แบบตรวจสอบความต่อเนื่องของการบันทึก

3. แบบตรวจสอบความถูกต้องทางกฎหมาย

4. แบบสอบถามความคล่องตัวในการบันทึก

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ก. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

1. แบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาล ประกอบด้วยแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่มุ่งความต้องการ กับแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่มุ่งปัญหา

มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีทางการแพทย์พยาบาลผู้ป่วยจิตเวชและสุขภาพจิต รูปแบบการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่มุ่งความต้องการ กับรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่มุ่งปัญหา

2. ศึกษาแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่ใช้ในโรงพยาบาลจิตเวช และโรงพยาบาลฝ่ายกาย ได้แก่ โรงพยาบาลรามาริบัติ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลหาดใหญ่โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา โรงพยาบาลศรีธัญญา โรงพยาบาลสมเด็จพระยา และแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่ใช้ในงานวิจัยของอารี ชิวเกษมสุข (อารี ชิวเกษมสุข, 2534)

3. ยกร่างแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาล 2 รูปแบบคือ แบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่มุ่งความต้องการ กับแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่มุ่งปัญหาทั้ง 2 รูปแบบที่สร้างขึ้น เป็นการบันทึกที่สอดคล้องกับการปฏิบัติของพยาบาลตามกระบวนการพยาบาล 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูลผู้ป่วยรับใหม่ และให้การวินิจฉัยทางการแพทย์พยาบาล

ขั้นที่ 2 วางแผนการพยาบาล

ขั้นที่ 3 นำแผนการพยาบาลไปใช้ และประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล

ขั้นที่ 4 ประเมินผลโดยสรุปว่าปัญหา (ข้อวินิจฉัยทางการแพทย์พยาบาล) ของผู้ป่วยยุติ / เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และปรับปรุงแผนการพยาบาลให้เหมาะสม ส่วนการประเมินภาวะสุขภาพ จะประเมินตามกรอบแนวคิดของรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ชูนิพันธ์ (คู่มือการนิเทศของคณะทำงานพัฒนาบริการพยาบาลตามมาตรฐานการพยาบาล กรมสุขภาพจิต, 2539) จะประเมินภาวะสุขภาพในเรื่องของ ข้อมูลทั่วไป ความคาดหวังต่อการมาโรงพยาบาลครั้งนี้ สภาพชีวิตของบุคคลในปัจจุบัน แบบแผนการดำรงชีวิตในอดีต และแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลทั้ง 2 รูปแบบประกอบไปด้วย 4 แบบฟอร์ม

ได้แก่ แบบฟอร์มการประเมินภาวะสุขภาพ แบบฟอร์มบันทึกแผนการพยาบาล แบบฟอร์มบันทึกความก้าวหน้า และแบบฟอร์มสรุปการจำหน่าย

สรุปลักษณะการบันทึกในรูปแบบที่สร้างขึ้น มีลักษณะสังเขปดังนี้

การบันทึกทางการพยาบาลตามรูปแบบการบันทึกที่มุ่งความต้องการ เป็นแบบของการบันทึกข้อมูลทางการพยาบาล มุ่งเน้นที่ความทุกข์ ความกังวล ห่วงใย สนใจ (Concerns) ความต้องการการพยาบาลของผู้ป่วยในการวางแผนดูแลผู้ป่วย โดยรวบรวมข้อมูลของผู้ป่วยในแบบฟอร์มการประเมินภาวะสุขภาพในผู้ป่วยรับใหม่ทุกราย วางแผนการพยาบาลโดยเขียนความต้องการการพยาบาลของผู้ป่วยในรูปของข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล และจัดเรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการ กำหนดจุดมุ่งหมายและเกณฑ์การประเมินผล กิจกรรมการพยาบาล การประเมินผลโดยสรุปเขียนแบบบรรยายสั้น ๆ ในแบบฟอร์มบันทึกแผนการพยาบาล ปฏิบัติการพยาบาลตามแผนที่วางไว้และบันทึกผลการตอบสนองของผู้ป่วยต่อการปฏิบัติการพยาบาลและการบำบัดรักษาในรูปของ "DAR" หรือข้อมูล การปฏิบัติการพยาบาล และการตอบสนองของผู้ป่วย (Data, Action, Response) เวิร์ด 1 ครั้ง เมื่ออาการค่อนข้างคงที่หรือบ่อยครั้งขึ้นอยู่กับอาการที่เปลี่ยนแปลงไปในแบบฟอร์มบันทึกความก้าวหน้า และเมื่อจำหน่ายผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล เขียนสรุปอาการ การพยาบาลและการรักษาที่ได้รับ การสอนสุขศึกษา การส่งต่อ การนัดมาตรวจ การดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง ในแบบฟอร์มสรุปการจำหน่าย

การบันทึกทางการพยาบาลตามรูปแบบการบันทึกที่มุ่งปัญหา เป็นแบบของการบันทึกข้อมูลทางการพยาบาล มุ่งเน้นที่การขาดหรือความบกพร่องในการจัดการด้านสุขภาพของผู้ป่วยเป็นจุดศูนย์กลางในการวางแผนดูแลผู้ป่วย โดยรวบรวมข้อมูลของผู้ป่วยในแบบฟอร์มการประเมินภาวะสุขภาพในผู้ป่วยรับใหม่ทุกราย วางแผนการพยาบาลโดยเขียนปัญหาของผู้ป่วยในรูปของข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล และจัดเรียงลำดับตามการค้นพบปัญหา กำหนดกิจกรรมการพยาบาล เขียนการประเมินผลโดยสรุปโดยใช้คำว่า "same" เมื่อปัญหาไม่เปลี่ยนแปลง และคำว่า "off" เมื่อปัญหาเดิมยุติหรือเปลี่ยนแปลงไปในแบบฟอร์มบันทึกแผนการพยาบาล ปฏิบัติการพยาบาลตามแผนที่วางไว้และบันทึกผลการตอบสนองของผู้ป่วยต่อการปฏิบัติการพยาบาลและการบำบัดรักษาในรูปของ "DAR" หรือข้อมูลการปฏิบัติการพยาบาลและการตอบสนองของผู้ป่วย (Data, Action, Response) เวิร์ด 1 ครั้ง เมื่ออาการค่อนข้างคงที่หรือบ่อยครั้งขึ้นอยู่กับอาการที่เปลี่ยนแปลงไปในแบบฟอร์มบันทึก

ความก้าวหน้า และเมื่อจำหน่ายผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาลเขียนสรุปอาการ การพยาบาล และการรักษาที่ได้รับ การสอนสุขศึกษา การส่งต่อ การนัดมาตรวจ การดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง ในแบบฟอร์มสรุปการจำหน่าย

รายละเอียดกระบวนการบันทึกของรูปแบบการบันทึกทางการพยาบาลทั้ง

2 รูปแบบ แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรูปแบบบันทึกทางการพยาบาลที่มุ่งความต้องการกับรูปแบบบันทึกทางการพยาบาลที่มุ่งปัญหา

กระบวนการบันทึก	
รูปแบบบันทึกที่มุ่งความต้องการ	รูปแบบบันทึกที่มุ่งปัญหา
1. รวบรวมข้อมูลผู้ป่วยรับใหม่โดยใช้แบบ รูปแบบการประเมินภาวะสุขภาพในเรื่องดัง ต่อไปนี้ 1. ข้อมูลทั่วไป 2. ความคาดหวังต่อการมาโรงพยาบาล ครั้งนี้ 3. สภาพชีวิตของบุคคลในปัจจุบัน ได้แก่ 3.1 การเจ็บป่วยในปัจจุบัน 3.2 ลักษณะที่ปรากฏโดยทั่วไป และ ความสามารถของผู้ป่วยเมื่อแรกรับ 3.3 การผสมผสานกระบวนการความ คิด อารมณ์ และการรับรู้ (สภาวะทางจิต) 4. แบบแผนการดำรงชีวิตในอดีต ได้แก่ 4.1 การดำรงชีวิตในอดีต 4.2 การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นใน สังคม 4.3 จิตศรัทธา	1. เหมือนกับรูปแบบบันทึกที่มุ่งความ ต้องการ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรูปแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่มุ่งความต้องการกับรูปแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่มุ่งปัญหา (ต่อ)

กระบวนการบันทึก	
รูปแบบบันทึกที่มุ่งความต้องการ	รูปแบบบันทึกที่มุ่งปัญหา
2. เขียนความต้องการของผู้ป่วยในลักษณะของข้อวินิจฉัยทางการแพทย์ และข้อมูลสนับสนุนในแบบฟอร์มบันทึกแผนการพยาบาล เรียงลำดับตามความต้องการการพยาบาลของผู้ป่วย	2. เขียนปัญหาของผู้ป่วยในลักษณะของข้อวินิจฉัยทางการแพทย์และข้อมูลสนับสนุน เรียงลำดับตามการค้นพบปัญหาในแบบฟอร์มบันทึกแผนการพยาบาล
3. เขียนแผนการพยาบาล เขียนจุดมุ่งหมายเกณฑ์ประเมินผล ให้เป็นรูปธรรม เรียงลำดับตามความจำเป็นก่อนหลัง ในแบบฟอร์มบันทึกแผนการพยาบาล	3. เขียนเฉพาะแผนการพยาบาล เรียงลำดับ ตามความจำเป็นก่อนหลัง ในแบบฟอร์มบันทึกแผนการพยาบาล ส่วนการเขียนจุดมุ่งหมาย เกณฑ์ประเมินผลไม่เน้นการเขียนเป็นรูปธรรม
4. เขียนความก้าวหน้าทางการแพทย์โดยระบุข้อมูลผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาล - การปฏิบัติการพยาบาล - การประเมินผลในแบบฟอร์มบันทึกความก้าวหน้า	4. เหมือนกับรูปแบบบันทึกที่มุ่งความต้องการ
5. เขียนการประเมินผลโดยสรุปในลักษณะบรรยายว่าปัญหาของผู้ป่วยได้รับการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ในแบบฟอร์มบันทึกแผนการพยาบาล	5. เขียนการประเมินผลโดยสรุปโดยใช้คำว่า "OFF" ในกรณีที่ปัญหายุติหรือเปลี่ยนแปลงไป และใช้คำว่า "SAME" ในกรณีที่ปัญหา ไม่เปลี่ยนแปลง
6. ตรวจสอบแบบบันทึกทุกเวอร์เพื่อให้มีการบันทึกที่ต่อเนื่องและทันสมัย	6. เหมือนกับรูปแบบบันทึกที่มุ่งความต้องการ
7. เขียนสรุปการจำหน่ายผู้ป่วยเมื่อผู้ป่วยจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลในเรื่องต่อไปนี้	7. เหมือนกับรูปแบบบันทึกที่มุ่งความต้องการ
7.1 ข้อมูลทั่วไป	

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรูปแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่มุ่งความต้องการกับรูปแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลที่มุ่งปัญหา (ต่อ)

กระบวนการบันทึก	
รูปแบบบันทึกที่มุ่งความต้องการ	รูปแบบบันทึกที่มุ่งปัญหา
7.2 สภาพและความสามารถของผู้ป่วย ก่อนจำหน่าย	
7.3 ปัญหาและสิ่งที่ต้องการช่วยเหลือ	
7.4 คำแนะนำที่ให้ก่อนจำหน่าย ในแบบฟอร์มสรุปการจำหน่ายผู้ป่วย	

4. นายกร่างแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาลทั้ง 2 รูปแบบ นำเสนอต่อที่ประชุมซึ่งประกอบไปด้วยพยาบาลจิตเวชระดับวิชาชีพ ตำแหน่งผู้บริหารฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยจำนวน 50 คน ของโรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา ในการประชุมเรื่อง “กระบวนการพยาบาลในการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช” ระหว่างวันที่ 8 - 9 พฤษภาคม 2538 ให้ร่วมกันพิจารณา ทดลองฝึกปฏิบัติ อภิปราย เสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของแบบบันทึกทั้ง 2 รูปแบบเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบบันทึกทั้ง 2 รูปแบบให้มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้เชิงปฏิบัติที่ประชุมได้เสนอแนะเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปมีความซ้ำซ้อนกับแบบฟอร์มบันทึกอื่น ๆ เช่น แบบฟอร์มตรวจโรคของผู้ป่วยนอก (OPD card) แบบฟอร์ม ร.พ.จ 14 เป็นต้น ควรตัดออกเลือกบันทึกเฉพาะที่จำเป็นเช่น ชื่อ - สกุล อายุ วันที่รับเข้าไว้ในโรงพยาบาล หอผู้ป่วย เป็นต้น ส่วนด้านเนื้อหาข้อมูลที่จะต้องรวบรวมส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีคุณค่าจำเป็นและมีประโยชน์ต่อการวางแผนให้การดูแลผู้ป่วย แต่การจัดรูปแบบของแบบฟอร์มการประเมินภาวะสุขภาพยังกระจัดกระจายมีหลายหน้าเกินไป ไม่เรียงลำดับหมวดหมู่ของเนื้อหา ยากต่อการทำความเข้าใจข้อมูลและการซักประวัติ ส่วนแบบฟอร์มบันทึกแผนการพยาบาลและแบบฟอร์มบันทึกความก้าวหน้าเห็นด้วย แต่ควรปรับปรุงคู่มือวิธีการบันทึกให้มีความชัดเจนกว่านี้โดยเฉพาะตัวอย่างการบันทึก ส่วนแบบฟอร์มสรุปการจำหน่ายส่วนใหญ่เห็นด้วย

2. แบบวัดความรู้เรื่อง “การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยจิตเวช”
มีวิธีการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต การบันทึกทางการพยาบาลตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยจิตเวช

2.2 กำหนดโครงสร้างเนื้อหาของแบบวัดความรู้ให้ครอบคลุมขั้นตอนการใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยจิตเวช ได้แก่การประเมินผู้ป่วย การวางแผนการพยาบาล การนำแผนไปปฏิบัติ และการประเมินผล โดยคำนึงถึงสถานการณ์ปัญหาทางการพยาบาลที่พบบ่อยในการปฏิบัติทางการพยาบาลผู้ป่วยจิตเวชทั่วไป

2.3 สร้างแบบวัดความรู้เป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก ให้เลือกตอบข้อที่ถูกที่สุดเพียง 1 ข้อ จะได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดให้ 0 คะแนน มีข้อสอบทั้งหมด 20 ข้อ

มีข้อคำถามเรื่อง การประเมินภาวะสุขภาพ 8 ข้อ

การวางแผนการพยาบาล 8 ข้อ

การปฏิบัติทางการพยาบาล 3 ข้อ

การประเมินผล 1 ข้อ

3. คู่มือการอบรมเรื่อง “การบันทึกทางการพยาบาลในโรงพยาบาลจิตเวช” ประกอบด้วย

3.1 เอกสารประกอบโครงการอบรม

3.2 สถานการณ์จำลองเกี่ยวกับผู้ป่วยในการฝึกปฏิบัติการใช้แบบบันทึก

3.3 แบบบันทึกทางการพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การสร้างคู่มือการอบรม

3.1 เอกสารประกอบโครงการอบรม

มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 กำหนดเนื้อหาในการบรรยายภาคทฤษฎีและฝึกปฏิบัติ ร่วมกับรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและวิทยากรในการอบรมให้ความรู้ ให้มีความครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีทางการพยาบาลจิตเวช ธรรมชาติของผู้ป่วยจิตเวช การปฏิบัติทางการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิตตามกระบวนการพยาบาล (จินตนา ยูนิพันธุ์ , 2527) เกณฑ์การจำแนกผู้ป่วย (คู่มือการนิเทศของคณะทำงานพัฒนาวชิการพยาบาลตามมาตรฐานการพยาบาล กรมสุขภาพจิต , 2539) มาตรฐานการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต (มาตรฐานการปฏิบัติพยาบาลจิตเวชและ

สุขภาพจิต สถาบันสุขภาพจิต ร่วมกับสมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย, 2536) และหลักวิธีการบันทึกทางการพยาบาล

3.2 สถานการณ์จำลองเกี่ยวกับผู้ป่วยในการฝึกปฏิบัติการใช้แบบบันทึก มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.2.1 ศึกษาเฉพาะเขียนของผู้ป่วย แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมสำหรับฝึกบันทึกตามรูปแบบบันทึกที่สร้างขึ้น

3.2.2 กำหนดสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับผู้ป่วยเมื่อแรกรับเข้ารักษาในโรงพยาบาล โดยระบุอาการสำคัญที่มาโรงพยาบาล การเจ็บป่วยปัจจุบัน การประเมินภาวะสุขภาพเมื่อแรกรับ แล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมฝึกการบันทึกทั้ง 4 แบบฟอร์มดังกล่าว

3.3 แบบบันทึกทางการพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนในการสร้างดังที่กล่าวมาแล้ว

ข. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบตรวจสอบความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึก
2. แบบตรวจสอบความต่อเนื่องของการบันทึก
3. แบบตรวจสอบความถูกต้องทางกฎหมาย
4. แบบตรวจสอบความคล่องตัวในการบันทึก

มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือทั้ง 4 ชุดดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาแบบตรวจสอบความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึกเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แบบตรวจสอบความต่อเนื่องของการบันทึก และแบบตรวจสอบความง่ายในการบันทึกของอารี ชิวเกษมสุข (2534) ปรับปรุงให้เหมาะสมกับการวิจัยนี้ ยกเว้นแบบตรวจสอบความถูกต้องทางกฎหมายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

2. กำหนดโครงสร้างเนื้อหา และขั้นตอนกระบวนการบันทึกตามรูปแบบบันทึกทางการพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และยกร่างเครื่องมือทั้ง 4 ชุด

ลักษณะเครื่องมือที่สร้างขึ้นมีดังนี้

1. แบบตรวจสอบความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึก

1.1 แบบตรวจสอบความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึกตามรูปแบบการบันทึกที่มุ่งความต้องการ มีจำนวน 47 ข้อ ประกอบด้วย

1. การประเมินภาวะสุขภาพ	จำนวน 29 ข้อ
2. การวางแผนการพยาบาล	จำนวน 10 ข้อ
3. การปฏิบัติการพยาบาล	จำนวน 2 ข้อ
4. การประเมินผลการพยาบาล	จำนวน 2 ข้อ
5. สรุปการจำหน่ายผู้ป่วย	จำนวน 4 ข้อ

1.2 แบบตรวจสอบความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึกตามรูปแบบการบันทึกที่มุ่งปัญหา มีจำนวน 45 ข้อ ประกอบด้วย

1. การประเมินภาวะสุขภาพ	จำนวน 29 ข้อ
2. การวางแผนการพยาบาล	จำนวน 8 ข้อ
3. การปฏิบัติการพยาบาล	จำนวน 2 ข้อ
4. การประเมินผลการพยาบาล	จำนวน 2 ข้อ
5. สรุปการจำหน่ายผู้ป่วย	จำนวน 4 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถ้ามีการบันทึก ได้คะแนนเป็น 1

ถ้าไม่มีการบันทึก ได้คะแนนเป็น 0

นำคะแนนรวมที่ได้คิดเป็นค่าร้อยละ และนำมาเทียบกับเกณฑ์เพื่อประเมินระดับคุณภาพเนื้อหา

กำหนดเกณฑ์ในการประเมินระดับคุณภาพเนื้อหาที่แสดงถึงความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึก ตามระดับร้อยละของการบันทึกดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2535)

87.50 - 100.00	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
75.00 - 87.49	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ดี
62.50 - 74.99	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
50.00 - 62.49	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
0.00 - 49.99	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก

2. แบบตรวจสอบความต่อเนื่องของการบันทึก มีจำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating scale) 4 อันดับคือ 3, 2, 1, 0 แบ่งเป็น 4 ด้านคือ

1. การประเมินภาวะสุขภาพ	จำนวน 4 ข้อ
2. การวางแผนการพยาบาล	จำนวน 2 ข้อ

3. การปฏิบัติการพยาบาล จำนวน 2 ข้อ

4. การประเมินผลการพยาบาล จำนวน 2 ข้อ

นำคะแนนรวมที่ได้คิดเป็นค่าร้อยละ และนำมาเทียบกับเกณฑ์เพื่อประเมินระดับคุณภาพเนื้อหา

กำหนดเกณฑ์ในการประเมินระดับคุณภาพเนื้อหาที่แสดงถึงความต่อเนื่องของการบันทึกตามระดับร้อยละของการบันทึกดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2535)

87.50 - 100.00	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
75.00 - 87.49	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ดี
62.50 - 74.99	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
50.00 - 62.49	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
0.00 - 49.99	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก

3. แบบตรวจสอบความถูกต้องทางกฎหมาย จำนวน 20 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถ้ามีการบันทึก	ได้คะแนนเป็น 1
ถ้าไม่มีการบันทึก	ได้คะแนนเป็น 0

นำคะแนนรวมที่ได้คิดเป็นค่าร้อยละ และนำมาเทียบกับเกณฑ์เพื่อประเมินระดับคุณภาพเนื้อหา

กำหนดเกณฑ์ในการประเมินระดับคุณภาพเนื้อหาที่แสดงถึงความถูกต้องทางกฎหมาย ตามระดับร้อยละของการบันทึกดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2535)

87.50 - 100.00	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
75.00 - 87.49	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ดี
62.50 - 74.99	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
50.00 - 62.49	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
0.00 - 49.99	ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก

4. แบบตรวจสอบความคล่องตัวในการบันทึก จำนวน 15 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบมาตราประเมินค่าของ

ลิเกิต 5 อันดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ 5
เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ 4
ไม่แน่ใจ	มีค่าเท่ากับ 3

ควรพิมพ์ไว้หลังแบบฟอร์ม และไม่ควรมีมากกว่า 1 แผ่น และปรับตัวอย่างการบันทึกให้มีความชัดเจน

แบบฟอร์มบันทึกความก้าวหน้า ส่วนใหญ่เห็นด้วย

แบบฟอร์มสรุปการจำหน่าย ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าเนื้อหาละเอียดครอบคลุมดี

แบบตรวจสอบประสิทธิผลของการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลทั้ง 4 ชุด ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าเนื้อหาครอบคลุมดีแล้ว แต่ควรปรับปรุงตัวอย่างในคู่มือวิเคราะห์แบบตรวจสอบแต่ละชุดให้มีความชัดเจนขึ้น เช่นตัวอย่างของการเขียนข้อวินิจฉัยทางการแพทย์ การเขียนบันทึกการวางแผนการพยาบาล เป็นต้น

การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

ก. แบบวัดความรู้เรื่อง “การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยจิตเวช” เป็นข้อสอบปรนัยเลือกตอบ 20 ข้อ นำไปทดสอบกับพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย กลุ่มงานจิตเวชทั่วไป โรงพยาบาลศรีธัญญา จำนวน 20 คนซึ่งเป็นโรงพยาบาลจิตเวชในส่วนกลางที่มีความคล้ายคลึงกับโรงพยาบาลสมเด็จพระยามากที่สุด นำคะแนนที่ได้มาหาค่าอำนาจจำแนก ค่าความยาก (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค) แล้วนำผลการคำนวณค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากมาพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อสอบทุกข้ออยู่ในช่วงพิสัยค่าความยาก (p) ระหว่าง .20 - .80 ขึ้นไป ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (ประคอง วรรณสุด , 2535) ถือว่าใช้ได้ (รายละเอียดแสดงในตารางภาคผนวก ข) และหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบวัดความรู้ทั้งฉบับด้วยสูตร K - R 20 (Kuder-Richardson Reliability) (รายละเอียดแสดงในตารางภาคผนวก 8) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.74 ซึ่งถือว่าสามารถนำไปวัดความรู้ได้

ข. แบบตรวจสอบประสิทธิผลของการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล ประกอบด้วย

1. แบบตรวจสอบความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึก
2. แบบตรวจสอบความต่อเนื่องของการบันทึก
3. แบบตรวจสอบความถูกต้องทางกฎหมาย
4. แบบสอบถามความคล่องตัวในการบันทึก

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือทั้ง 4 ชุด ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้ตรวจสอบเอกสารบันทึกทางการแพทย์พยาบาลตามรูปแบบการบันทึก

ทางการพยาบาลที่มุ่งความต้องการกับรูปแบบการบันทึกทางการพยาบาลที่มุ่งปัญหา ซึ่งพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย กลุ่มงานจิตเวชทั่วไป โรงพยาบาลศรีธัญญา จำนวน 20 คนที่ได้รับการอบรมความรู้เรื่อง “การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยจิตเวช” เป็นผู้บันทึก ผู้วิจัยได้จับคู่กับผู้ช่วยผู้วิจัย 1 คน ตรวจสอบแบบบันทึกทางการพยาบาลชุดเดียวกันคนละครั้ง จำนวนเอกสารบันทึกทางการพยาบาลที่ใช้ตรวจสอบทั้งหมดมีรูปแบบละ 10 ชุด นำคะแนนที่ได้จากการตรวจสอบมาหาค่าความเที่ยง ด้วยการให้ผู้ประเมิน 2 คน (inter - rater reliability) (ประคอง กรรณสูต, 2535) (รายละเอียดแสดงในตารางภาคผนวก ข) ได้ค่าความเที่ยงของการตรวจสอบสามารถนำมาใช้ในการตรวจสอบประสิทธิผลของการบันทึกด้านความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึก ความต่อเนื่องของการบันทึก และความถูกต้องทางกฎหมายได้

และผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความคล่องตัวในการบันทึกไปทดลองใช้กับพยาบาลกลุ่มเดิม ได้แบบสอบถามกลับคืนมาแยกตามรูปแบบบันทึกที่ใช้จำนวนรูปแบบละ 10 ชุด นำคะแนนมาหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach'Alpha Coefficiency) (ประคอง กรรณสูต, 2535) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความคล่องตัวในการบันทึกตามรูปแบบบันทึกที่มุ่งความต้องการ = 0.74 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความคล่องตัวในการบันทึกตามรูปแบบบันทึกที่มุ่งปัญหา = 0.88 สามารถนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลได้ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าความเที่ยงของแบบตรวจสอบความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึก ความต่อเนื่องของการบันทึก ความถูกต้องตามกฎหมาย ความคล่องตัวในการบันทึก จำแนกตามรูปแบบการบันทึกทางการพยาบาล

แบบตรวจสอบ	รูปแบบการบันทึกทางการพยาบาล	
	มุ่งความต้องการ ค่าความเที่ยง	มุ่งปัญหา ค่าความเที่ยง
- ความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึก	0.74	0.95
- ความต่อเนื่องของการบันทึก	0.93	0.95
- ความถูกต้องตามกฎหมาย	0.91	0.84
- ความคล่องตัวในการบันทึก	0.74	0.88

ขั้นตอนการวิจัย

การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง

1. สร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยทั้งหมดดังที่กล่าวมาแล้วใน
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2. ขออนุญาตผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา หัวหน้าฝ่าย
การพยาบาลเพื่อขอทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเสนอรายงาน แจ้างรายละเอียด
เกี่ยวกับวิธีการ และระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยให้ทราบ

3. พบ พูดคุย ขอความร่วมมือกับหัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาลวิชาชีพและ
พยาบาลเทคนิคที่เป็นกลุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1 ขอความร่วมมือหัวหน้าหอผู้ป่วยที่เป็นกลุ่มทดลองในการจัดตารางการ
ปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้เข้ามารับการอบรม
ในวันเดียวกัน และฝึกปฏิบัติการบันทึกคนละ 2 ครั้ง แจ้างขอความร่วมมือในการขอเก็บข้อมูล
ซึ่งจะเก็บ 2 ครั้งคือสิ้นสุดการทดลองครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 โดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการ
ปฏิบัติงาน คงปฏิบัติงานตามปกติในขณะที่ทำการวิจัย

3.2 ขอความร่วมมือจากพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างโดยการพูดคุย แจ้างกำหนดการอบรม การดำเนินการทดลอง และการเก็บข้อมูล

3.3 การเตรียมผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 1 คน เพื่อช่วยเหลือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกผู้ช่วยผู้วิจัยซึ่งมีคุณสมบัติเป็นพยาบาลวิชาชีพ มีประสบการณ์
ในการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย เพื่อความคุ้นเคยและเข้าใจในงาน มีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือ
ในการเก็บข้อมูล และผ่านการอบรมหลักสูตรการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชมาแล้ว เตรียม
ความพร้อมในการอบรมให้ความรู้เรื่อง “การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยจิตเวช”
ตามโครงการอบรมพร้อม ๆ กับพยาบาลกลุ่มทดลอง และศึกษาข้อมูลบันทึกทางการแพทย์
จากคู่มือการอบรมและการฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยจับคู่กันตรวจสอบบันทึกทางการแพทย์
พยาบาลที่พยาบาลบันทึกตามรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวนรูปแบบละ 10 ชุด ได้ค่าความ
เที่ยงมีค่าสูงตั้งแต่ 0.74 ขึ้นไปดังกล่าวมาแล้วในขั้นของการหาคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งผู้วิจัย
ยอมรับได้และถือว่ามีความเข้าใจตรงกัน และสามารถเก็บข้อมูลแทนผู้วิจัยได้

4. เตรียมโครงการอบรมให้ความรู้เรื่อง “การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแล
ผู้ป่วยจิตเวช” แก่พยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดการอบรมดังนี้

กำหนดการอบรม

25 ธันวาคม 2538

สถานที่

ห้องประชุมนายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว

- 13.00 - 13.30 น. ลงทะเบียน รับเอกสาร
- 13.30 - 14.00 น. ทดสอบความรู้ก่อนการอบรม
- 14.00 - 15.00 น. การบรรยาย เรื่อง แนวคิดการใช้กระบวนการพยาบาล
ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
โดย รศ.ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์
- 15.00 - 16.00 น. การอภิปรายหมู่ เรื่อง การบันทึกทางการพยาบาล
: แนวคิด หลักการ สู่การปฏิบัติจริง
โดย รศ.ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์
นางสาว วิภาวี เผ่ากันทรากร
นางสาว ปารรธนา มั่งมูล
- 16.00 - 16.30 น. อภิปราย ชักถาม

26 ธันวาคม 2538

สถานที่

กลุ่มที่ 1. กลุ่ม ราชสาทิศ ราชพฤกษ์ 2 ใช้ห้องประชุม
ตึก 84 ปี

กลุ่มที่ 2. กลุ่ม ลดาวัลย์ บานบุรี ใช้ห้องประชุมตึก รพ.
กลางวัน

- 9.00 - 10.30 น. ฝึกปฏิบัติกลุ่มย่อย
- (13.30 น. - 15.00 น.) กลุ่มที่ 1. การบันทึกทางการพยาบาลมุ่งความต้องการ
กลุ่มที่ 2. การบันทึกทางการพยาบาลมุ่งปัญหา
- 10.30 - 11.00 น. อภิปราย ชักถาม
(15.00 - 15.30 น.)
- 11.00 - 11.30 น. ทดสอบความรู้หลังการอบรม
(15.30 - 16.00 น.)

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลอง

ระยะที่ 1 ก่อนการทดลอง

1. จัดอบรมให้ความรู้เรื่อง “การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยจิตเวช” แก่พยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน จัดอบรมในวันที่ 25 ธันวาคม 2538 เวลา 13.00 - 16.00 น. พร้อมกัน โดยผู้วิจัยได้เชิญรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านการศึกษาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิตมาเป็นผู้ดำเนินการอบรม ก่อนและหลัง การอบรมได้วัดความรู้โดยใช้แบบวัดความรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นข้อสอบปรนัยจำนวน 20 ข้อ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์คะแนนความรู้ร้อยละ 60 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนน ความรู้โดยเฉลี่ยร้อยละ 55.54 มีผู้ผ่านเกณฑ์จำนวน 15 คน และผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 13 คน (คะแนนความรู้แสดงไว้ในภาคผนวก ค.) ซึ่งผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยได้ทบทวนเนื้อหา ความรู้ที่ได้อบรมไปแล้ว ชักซ้อมความเข้าใจจนกระทั่งผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์มีความเข้าใจที่ตรงกัน หลังการอบรมผู้ที่เข้ารับการอบรมทุกคนจะต้องผ่านการฝึกปฏิบัติการบันทึกทางการพยาบาล 2 ครั้งคือ ครั้งที่ 1 ในวันที่ 26 ธันวาคม 2538 โดยผู้วิจัยเป็นวิทยากรร่วมกับคุณวิภาวี เผ่ากันทรากร พยาบาลวิชาชีพ 6 โรงพยาบาลสมเด็จพระยา

แบ่งกลุ่มตัวอย่างพยาบาลจิตเวชในแต่ละหอผู้ป่วยออกเป็น 2 กลุ่มๆละ 3 - 4 คน เข้ารับการอบรมในภาคปฏิบัติดังนี้

หอผู้ป่วย	รูปแบบที่มุ่งความต้องการ		รูปแบบที่มุ่งปัญหา	
	9.00น.-11.00น.	13.00น.-15.00น.	9.00น.-11.00น.	13.00น.-15.00น.
ราชสาทิศ	3 - 4 คน	3 - 4 คน	-	-
ราชพฤกษ์ 2	3 - 4 คน	3 - 4 คน	-	-
ลดาวัลย์	-	-	3 - 4 คน	3 - 4 คน
บานบุรี	-	-	3 - 4 คน	3 - 4 คน

ระยะที่ 2 ระยะทดลอง
มีรูปแบบของการทดลองดังนี้

กลุ่มทดลองที่	ระยะเวลาที่	
	1	2
1	X_1O	X_2O
2	X_2O	X_1O

- X_1 = รูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ที่มุ่งความต้องการ
 X_2 = รูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ที่มุ่งปัญหา
 O = การวัดประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการบันทึกทางการแพทย์

- แบ่งระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองออกเป็น 2 ช่วง คือ
 ช่วงที่ 1 ระหว่างวันที่ 8 - 28 มกราคม 2539 (3 สัปดาห์)
 ช่วงที่ 2 ระหว่างวันที่ 31 มกราคม 2539 - 20 กุมภาพันธ์ 2539 (3 สัปดาห์)

ในช่วงที่ 1 แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ดังกล่าวมาแล้วคือ
 กลุ่มที่ 1 ได้แก่ หอผู้ป่วยราชสาทิศ และราชพฤกษ์ 2 ใช้รูปแบบการบันทึก
 ทางการแพทย์ที่มุ่งความต้องการ

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ หอผู้ป่วยลดาวัลย์ และบานบุรี ใช้รูปแบบการบันทึกทาง
 ทางการแพทย์ที่มุ่งปัญหา

ในช่วงที่ 2 จะสลับการใช้รูปแบบการบันทึก โดยการอบรมการใช้รูปแบบการ
 บันทึกก่อนการทดลองในช่วงที่ 2 อีกครั้ง ในวันที่ 29 และ 30 มกราคม 2539 ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ หอผู้ป่วยราชสาทิศ และราชพฤกษ์ 2 ใช้รูปแบบการบันทึก
 ทางการแพทย์ที่มุ่งปัญหา

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ หอผู้ป่วยลดาวัลย์ และบานบุรี ใช้รูปแบบการบันทึกทาง
 ทางการแพทย์ที่มุ่งความต้องการ

ระยะที่ 3 ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบตรวจสอบ มีขั้นตอนดังนี้

1.1 คัดเลือก และรวบรวมแฟ้มประวัติผู้ป่วยที่ใช้ตามรูปแบบบันทึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในช่วงของการทดลองแต่ละครั้ง

1.2 ตรวจสอบแบบบันทึกทางการพยาบาลแต่ละชุด โดยอ่านบันทึกทั้งฉบับ เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาทั้งหมด และอ่านทวนครั้งที่ 1 , 2 , 3 เพื่อการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึก ความต่อเนื่องของการบันทึก ความถูกต้องทางกฎหมาย โดยใช้แบบตรวจสอบความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึก แบบตรวจสอบความต่อเนื่องของการบันทึก และแบบตรวจสอบความถูกต้องทางกฎหมายตามลำดับ

2. การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามความคล่องตัวในการบันทึกแก่พยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังการสิ้นสุดการทดลองแต่ละครั้ง และนำวันเก็บแบบสอบถามคืนภายใน 1 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC **

(Statistic Package for the Social Science / Personal Computer) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึก ความต่อเนื่องของการบันทึก ความถูกต้องทางกฎหมาย นำมาวิเคราะห์โดย

1.1 คำนวณหาค่าร้อยละ และระดับคุณภาพ

1.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนน ความครอบคลุมตามกระบวนการของการบันทึก ความต่อเนื่องของการบันทึก ความถูกต้องทางกฎหมาย จากการใช้รูปแบบบันทึกทางการพยาบาลทั้ง 2 รูปแบบ โดยทดสอบค่าที (t-test) ที่มีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคล่องตัวในการบันทึก นำมาวิเคราะห์โดย

2.1 คำนวณหาค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนน ความคล่องตัวในการบันทึก จากการใช้รูปแบบบันทึกทางการพยาบาลทั้ง 2 รูปแบบ โดยทดสอบค่าที (t-test) ที่มีกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน

3. กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05